

ECP

Platform voor de
InformatieSamenleving

Waardengedreven Dialogen Digitalisering

Daniël Tijink

MT-ECP | Platform voor de
informatiesamenleving

www.ecp.nl

Aanpak Begeleidingsethiek: waarom en hoe?

1. Urgentie: constructieve ethiek nodig:
 - Ethiek en digitalisering/technologie
 - Handelingsgericht:
 - ethiek is goed doen op een goede manier
 - Met begrip van dynamiek technologie en samenleving
2. Aanpak: Inspiratie- co-creatie (transpiratie)
3. Common, platform, open
 - Samen ontwikkelen
 - Breed te gebruiken en voor een ieder
 - Delen en leren
 - 'wereld verbeteren'

ECP-platform ethiek en digitalisering

provincie Zuid-Holland

Ministerie van Binnenlandse Zaken
Koninkrijksrelaties

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Raad van State

AUTORITEIT
PERSOONSGEGEVENS

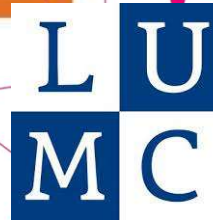

TILBURG UNIVERSITY

Erasmus
ERASMUS
UNIVERSITEIT
ROTTERDAM

TU Delft

alliander

UNIVERSITY
OF TWENTE.

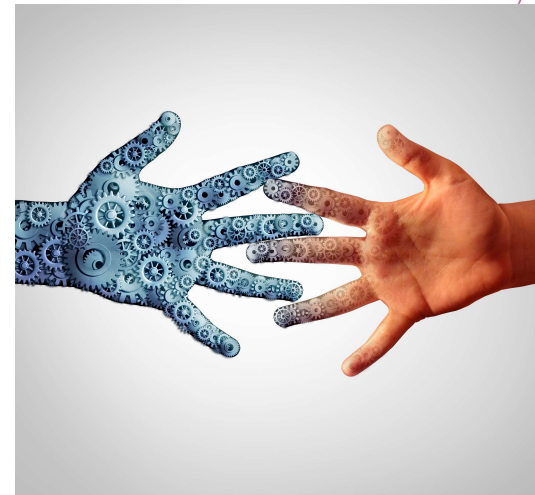
Techniekfilosofie: Klassiek beeld technologie – mens

- Mens en technologie tegenover elkaar
- Techniek moeten we beheersen/winnen
- Ook vaak dé mens en dé techniek
- In onze taal gekropen: menselijke maat, doel-middel
 - Mens in dit jargon goed, techniek slecht
 - Techniek geen doel, maar ook geen simpel middel

Techniekfilosofie: Modern

- Techniek en mens verweven, verbonden, verstrengeld.
- Mens is zonder technologie niet denkbaar
- Lijn tussen mens en machine is dun, vloeiend
- Vb mobiel
- Er is continue wederzijdse aanpassing tussen mens en techniek, nu (digitaal) meer dan ooit

Klassieke ethiek vs Begeleidingsethiek

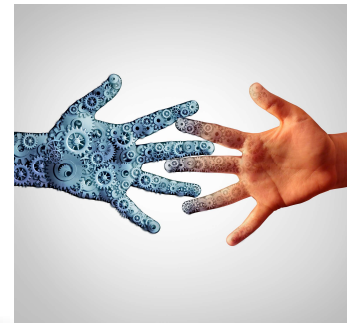
Klassieke ethiek

- Focus: technologie
- Oordelen: mag het
- Top-down (kaders)
- Experts

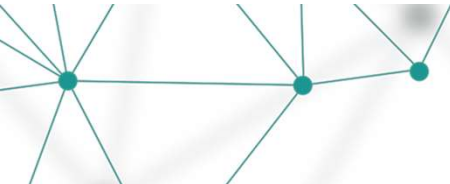

Begeleidings ethiek

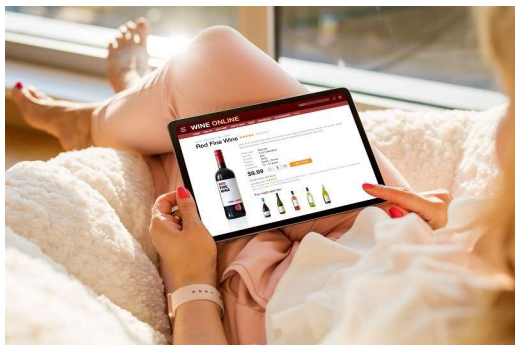
- Focus: technologie en omgeving
- Begeiden: Hoe iets goed kan
- Bottom-up (praktijk)
- Betrokkenen

aanpak
begeleidings
ethiek

Context en technologie in de praktijk

Platform voor de
InformatieSamenleving

aanpak
begeleidings
ethiek

 schluss

Betrokkenen

- Burger, gebruiker, inwoner, patiënt
- Professional
- Beleid/management
- Techniek

Betrokkenen bij elkaar (in one room)

Alle betrokkenen bij elkaar

- Verschillende gezichtspunten
- Vertellen én luisteren
- Een gezamenlijke dialoog
- Beter begrip
- Oplossingen ontwerpen

ECP

Platform voor de
InformatieSamenleving

aanpak
begeleidings
ethiek

Ethiek: het goede doen

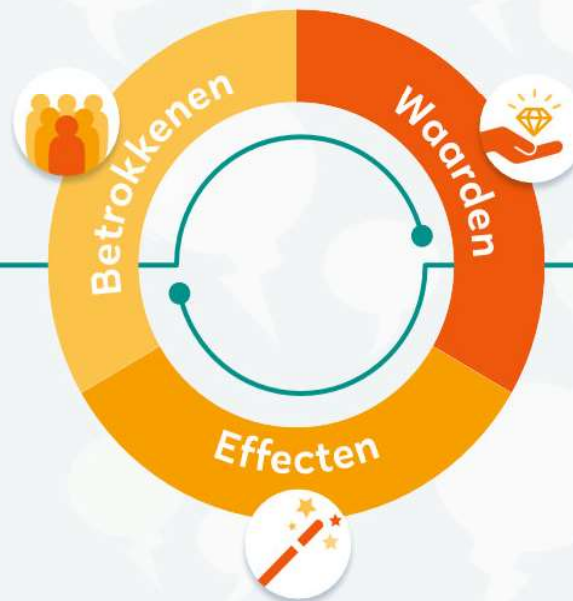
- **Goede:**
 - positieve en negatieve effecten
 - Waarden (geladen en gedragen)
- **Doen:**
 - handelingsopties

Aanpak begeleidingsethiek

Fase 1
Casus

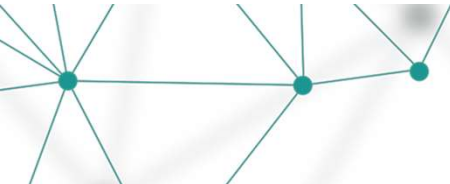

Fase 2
Dialogoog

Fase 3
Handelingsopties

Handelingsopties

Techniek

Omgeving

Mens

 ethics by design
Platform voor de
InformatieSamenleving

ethics by social design

ethics by behaviour

Ervaring met ABE

- 70 + sessies
 - Zorg
 - Openbaar bestuur
 - Veiligheid, politie
 - Nieuwe technologie
- 150+ Opleiding: moderator, initiator
- Learning community

ECP

Platform voor de
InformatieSamenleving

aanpak
begeleidings
ethiek

ECP

Platform voor de
InformatieSamenleving

waarde van een sessie voor die ene praktijk

- demystificatie – transparantie
- betrokkenheid, draagvlak, begrip voor elkaar
- reflectie op waarden
- handelingsopties voor (sociale) innovatie
 - voor beslissingsgremium
 - direct door deelnemers
- leuk en te doen

waarde van meerdere sessies

- Leren over de cases heen
- Verslagen openbaar
- Uitvoeren generieke handelingsopties (beleid)
 - veel voorkomend
 - parels
- Vanzelfsprekend onderdeel, vb DOOK

ECP

Platform voor de
InformatieSamenleving

aanpak
begeleidings
ethiek

Toezicht en verantwoording

- Verticaal
 - wetgeving, top-down sturing
 - onderzoek, specialisten, ‘aan het oog onttrokken’,
 - stempel en door, geen stempel en stop of straf
- Horizontaal
 - ‘directe’ verantwoording via gesprek met betrokkenen
 - ruimte voor verbetering, aanpassing, doorontwikkeling
 - dicht bij dynamiek en transparantie

aanpak
**begeleidings
ethiek**

ECP

Platform voor de
InformatieSamenleving

lerende samenleving

- dichtbij techn – maats. dynamiek
- focus niet (alleen) op dé beslissing
-maar op doorgaand ethisch verbeteren (=leren)
- ethisch eigenaarschap bij betrokkenen ipv ‘juristen/experts’
- primaat bij leefwereld, niet bij systeemwereld

aanpak
begeleidings
ethiek

ECP

Platform voor de
InformatieSamenleving

praktische wijsheid en beleid

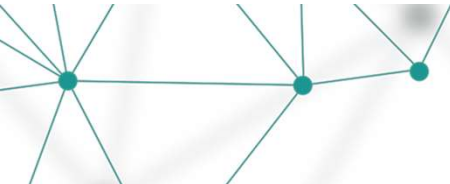
- Beleid zoekt wetenschappelijk advies en omgekeerd
 - WRR, SCP, PBL, AWTI, Rathenau, CPB, RLI, RVS, etc.
 - experttafels, panels, universiteiten, etc.
 - maatschappelijke opgaven en NWO: een werkend systeem
- Praktische wijsheid in beleid?
 - vanzelfsprekend ook betrekken (vb RVS)
 - leef en systeemwereld, tweedeling, hoog-laag, theoretisch- praktisch
 - ook een werkend systeem?

common ABE systeem voor praktische wijsheid?

- koppelen beleidsvragen aan praktijk
- koppelen sessies aan beleid
- praktisch organisatie: regelen, delen, kwaliteit, financiering, vervolg, ...
- wie kan - mag sessie initiëren?

Doe... maar ...mee
www.begeleidingsethiek.nl

BZK 4 x 4

aanpak
**begeleidings
ethiek**

